

Regeringen
Näringsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Uppdrag till Sjöfartsverket och Försvarmakten att utreda frågan om övergångsbestämmelser rörande övergång till civil bemanning på isbrytare och sjömättningsfartyg (Dnr. N1999/6899/TP)

1 Uppdraget

Regeringen har i beslut den 21 oktober 1999 uppdragit åt Sjöfartsverket och Försvarmakten att gemensamt utreda frågan om övergångsbestämmelser inför övergång till civil bemanning av isbrytare och sjömättningsfartyg.

1.1 Övergångsbestämmelser

Utformningen av övergångsbestämmelser kommer i detalj att behandlas i ett nytt övergångsavtal mellan Försvarmakten och Sjöfartsverket.

2 Sjöfartsverkets ansvar för isbrytnings- och sjömättningsverksamheten

Sjöfartsverket skall inom ramen för givna direktiv från statsmakterna bedriva isbrytnings- och sjömättningsverksamheten så effektivt som möjligt till gagn för sjöfarten på Sverige. Avgörande för inriktningen av verksamheten är att den fungerar rationellt och effektivt. Sjöfartsverket skall därvid göra sina överväganden med hänsyn till den totala verksamhetens rationalitet och ekonomi.

Målet för isbrytningsverksamheten är att åretruntsjöfart skall kunna bedrivas på alla större hamnar längs hela svenska kusten. Genom samarbete med de nordiska länderna i enlighet med överenskommelsen från år 1966 och med övriga Östersjöländer garanteras kontinuerlig sjöfart även under svåra vintrar då även trafiken genom Östersjönloppen behöver assistans.

Målsättningen för sjömättningsverksamheten är att svenska farvatten skall vara sjömätta i enlighet med internationellt överenskommen standard. Sjöfartsverket och Försvarmakten är beroende av långsiktighet och kontinuitet beträffande tillgången till sjögeografiska data. Från såväl sjösäkerhets- som försvarssynpunkt är det av stor vikt att ha tillgång till denna information som utgör basen vid framställningen av sjökort och seglingsbeskrivningar för såväl civila som militära ändamål.

En fortsatt samordning av insamlandet av sjögeografiska data (t ex sjömätning) är av största vikt för att i ett nationellt perspektiv erhålla bästa möjliga effektivitet och ekonomi i verksamheten.

Regeringen har i sitt uppdrag till Sjöfartsverket och Försvarmakten uttalat att man delar Sjöfartsverkets bedömning att inga avgörande ekonomiska och praktiska hinder finns för en övergång till civil bemanning av isbrytare och sjömättningsfartyg.

3 Utnyttjande av isbrytare och sjömättningsfartyg i internationell verksamhet samt Försvarmaktens fredsmässiga behov

Ett utnyttjande av isbrytare- och sjömättningsfartyg i beredskapshöjande åtgärder samt i internationella operationer regleras i ett ramavtal mellan Försvarmakten och Sjöfartsverket.

Ett utnyttjande av Sjöfartsverkets övriga resurser i form av fartyg/båtar i Försvarmakten skall även i fortsättningen kunna ske i form av förhyrning genom separata avtal.

Ett utnyttjande av isbrytare- och sjömättningsfartyg i internationell militär verksamhet, partnerskap för fred (PFF), bör även detta regleras i ett ramavtal mellan Försvarmakten och Sjöfartsverket. Detta bör föregås av ett särskilda regeringsuppdrag till Sjöfartsverket, varvid särskilda avtal upprättas.

Sjömätning inom ramen för Försvarmaktens militära behov bör kunna ske genom upphandling av Försvarmakten hos Sjöfartsverket, i likhet med vad som sker idag. Sjöfartsverket skall därvid kunna genomföra sjömättningsuppdrag för Försvarmakten med skyddsklassad personal.

Sjöfartsverket ser det som naturligt att kundens krav på verkets kompetens och produktens kvalitet, t.ex. Försvarmaktens krav på säkerhetsklassning av personal, alltid uppfylls.

4 Bemanningsbehov vid civil bemanning av fartygen

4.1 Isbrytare

Basresurserna i den svenska isbrytarflottan omfattar Atle, Frej, Ymer, Oden och Ale. Från och med isbrytningssäsongen 2000/2001 kommer Sjöfartsverket dessutom att ha tillgång till tre kombinerade fartyg för "off-shore" och isbrytning. Dessa fartyg chartras med besättning varför något bemanningsbehov inte tillkommer.

De isbrytarfartyg som är aktuella för en övergång till civil bemanning är Atle, Frej, Ymer, Oden och Ale.

Vid en civil bemanning av isbrytarna är följande bemanning aktuell:

Oden	Två besättningar på ca 18 man vardera året runt. Enstaka år är fartyget upplagt utan besättning.
Atle Frej Ymer	Två driftsbesättningar på ca 18 man vardera under isbrytningsexpedition 6, 5 respektive 4 månader per år i genomsnitt. Besättning för fartygsunderhåll ca 11 man under 1–2 månader per fartyg och år. Övrig tid upplagda utan besättning.
Ale	Behandlas under punkt 5.2.

4.2 Sjömåtningsfartyg

Ale är ett kombinerat fartyg för isbrytning och sjömätning. Ale kommer att i huvudsak utnyttjas som sjömätare i öppet vatten under icke isbrytningssäsong. Ale beräknas bli bemannade med två besättningar på ca 9 man vardera året runt för isbrytning, sjömätning, farledsarbeten och arbeten för externa kunder. Enstaka år kan fartyget bli upplagt under sommartid.

Sjömåtningsfartygen Jacob Hägg och Nils Strömcröna beräknas bli bemannade med två besättningar på ca 8 man vardera året runt.

5 Besättningslista vid civil bemanning

Genom att yrkessjömän besätter de befattningar där vi i dag har värnpliktiga eller elever bortfaller behovet av lärare och instruktörer. På manskapssidan kan betydande personalreduceringar göras medan minskningen av befäl inskränker sig till 3–4 man per besättning för isbrytarna. På sjömåtningsfartygen blir personalminskningen mindre.

Fartygen kommer att ha en säkerhetsbemanning som anger det minsta antal befattningshavare som måste finnas ombord för kontinuerlig drift och med hänsyn till befattningshavarnas behörighet. I bemanningslistan anges även behörighetskrav enligt befälskungörelsen.

Under isbrytnings- och sjömättningsarbete utökas besättningen. För den personal som finns ombord utöver säkerhetsbemanningen ställs inte motsvarande krav på formell behörighet.

Exempel på besättningslista för isbrytare i Atle-klassen med civil bemanning under isbrytning:

Befäl

- 1 Befälhavare
- 1 Överstyrman
- 2 Andrestyrmän
- 3 Styrmän (biträdande styrmän under utbildning)
- 1 Maskinchef
- 1 Förstemaskinist
- 2 Andremaskinister

Manskap

- 1 Båtsman
- 3 Matroser
- 1 Reparator
- 1 Motorman
- 1 Kocksteward
- 1 Mässman

Anställningarna regleras enligt s.k. allmäntjänstavtal.

6 Tidsplan för övergång från militär till civil bemanning

För att inte verksamheten skall bli lidande genom att nuvarande besättningsars erfarenheter och kunskap försvinner behövs en successiv övergång. Samtidigt är det angeläget för försvarsmakten att så snart som möjligt genomföra de omställningar som är nödvändiga i den nya försvarsorganisationen. Under tiden fram till övergången kommer civil personal, avsedd för framtida bemanning av fartygen att redan från innevarande vinter tjänstgöra ombord för träning och utbildning. Militär personal med erfarenhet från verksamheten kommer att erbjudas förtur till ny anställning i den verksamhetsform som kommer att ansvara för driften av fartygen. Övergångstiden kan komma att förkortas om tillräckligt många väljer att fortsätta på civila villkor. När respektive fartyg övergår till civil bemanning innebär det samtidigt att fartygen ej längre för örlogsflagga. Fartygen utgår samtidigt ur försvarsmaktens krigsorganisation

Följande preliminära tidsplan kan tjäna som underlag för den fortsatta dialogen om övergång till civil bemanning av isbrytare och sjömättningsfartyg:

Fartyg

Tidsplan

Oden, 1–2 fartyg i Atle-klassen	Efter isbrytningsexpeditionen år 2000	
Resterande fartyg i Atle-klassen	Efter isbrytningsexpeditionen år 2001	
Ale, två sjömätningfartyg		Fr.o.m. 2002-01-01

Om Ale inte skall utnyttjas för sjömätning efter isbrytningsexpedition år 2000 kan övergång till civil bemanning komma att ske tidigare.

7 Personella åtgärder

7.1 Allmänt

Inom Försvarsmakten är idag 83 yrkesofficerare anställda vid 2. minkrigs-avdelningen för att bemanna Sjöfartsverkets isbrytare och sjömätare. Av dessa 83 yrkesofficerare innehar 41 fullmakt.

Enligt Försvarsmaktens skrivelse 23 200:65490 daterad 1999-05-19 skall tilldelningen av värnpliktiga till isbrytare och sjömätare avslutas 2001-12-31.

Samtliga yrkesofficerare som tjänstgör vid Sjöfartsverkets fartyg omfattas av den omstruktureringsplanering som nu läggs fram av Försvarsmakten. Detta innebär att yrkesofficerarna kan utnyttja de verktyg som nu tagits fram i form av SP, avgångsvederlag samt yrkesväxling.

I avvaktan på ett avtal om övergångsbestämmelser kommer Försvarsmakten och Sjöfartsverket att under första kvartalet år 2000 informera om varje individs utvecklingsmöjligheter. Sjöfartsverket har sedan något år tillbaka erbjudit vissa befattningshavare stöd till kompetenshöjande utbildning vid sjöbefälsskolor. Detta stöd kommer att utökas för de som övergår till isbrytare eller sjömätare i civil form.

7.2 Löner och villkor vid civil bemanning

Svenska civila sjöfartsavtal beträffande lön, arbetstid och pension kommer att tillämpas med samma villkor som gäller ombord för svenska fartyg i motsvarande storlek och arbetsområde. Specialkompetens kommer att beaktas vid placering i nivå.

8 Nytt övergångsavtal

Parterna är överens om att nuvarande ramavtal om militär bemanning av isbrytare och sjömätningfartyg, som löper ut 2000-05-26, skall ersättas med ett avtal som reglerar övergångsbestämmelser i detalj inför övergången till ett civilt bemanningssystem på fartygen samt verksamhetens bedrivande fram till 2001-12-31.

Beslut i detta ärende har gemensamt fattats av Försvarsmakten och Sjöfartsverket.

För Försvarsmakten

För Sjöfartsverket

Frank Rosenius
Stf ÖB

Anders Lindström
Generaldirektör